

Leer

Vraag

Ontmoet

Lees

Doe

Digi-Taalhuis

Jaarverslag 2023

Voorwoord

Met niets anders dan trots wordt er teruggekeken op het jaar 2023. Het was een jaar vol uitdagingen, waarin weer een hoop werk is verzet.

In het begin van het jaar werd door het Digi-Taalhuis voor de eerste keer het certificeringscertificaat behaald. Het Digi-Taalhuis is in een aantal jaar uitgegroeid tot een volwaardige netwerkorganisatie, die voldoet aan de landelijke kwaliteitseisen.

Een belangrijk onderdeel hiervan zijn de twee succesvolle netwerkbijeenkomsten die in het jaar 2023 hebben plaats gevonden. Twee bijeenkomsten waarin wederom weer zeer duidelijk werd wat een belangrijke taak er voor het Digi-Taalhuis is weggelegd. Het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid is op de werkvloer onderdeel van de dagelijkse praktijk, maar juist tijdens deze bijeenkomsten sta je weer even stil bij de huidige stand van zaken, altijd met het oog op de toekomst. De inspiratie en het enthousiasme dat daarbij naar boven komt, is broodnodig om met 200% inzet ons werk te kunnen blijven doen. Want hoewel het Digi-Taalteam werkt vanuit het hart en vanuit de missie en visie van de Bibliotheek blijkt de praktijk toch altijd weerbarstig. Het vinden en bereiken van de doelgroep vraagt om een lange adem en veel doorzettingsvermogen.

Gelukkig bestaat het Digi-taalteam uit zeven medewerkers die elke dag weer met hart en ziel hun werk doen. Door hun tomeloze inzet vinden elke week weer de drukbezochte taallessen plaats. Door hun daadkracht worden er elke week nieuwe taalcursisten en taalcoaches aan elkaar gekoppeld. Door hun liefde voor het vak en voor de doelgroep zetten meer dan honderd taalvrijwilligers zich elke week weer belangeloos in. Zonder hen zou al het mooie aanbod van de Bibliotheek niet aangeboden kunnen worden. Het is hun passie voor de Nederlandse taal die ervoor zorgt dat de taalcursisten er elke week nieuwe vaardigheden bij leren.

De medewerking hierbij van de vele samenwerkingspartners van het Digi-Taalhuis strekt tot grote dankbaarheid. Daarom wordt er blijvend geïnvesteerd in het verdiepen van bestaande en het opbouwen van nieuwe contacten. Want waarom moeilijk doen als het ook samen kan?

Het is nog onduidelijk wat het jaar 2024 de Bibliotheek zal gaan brengen. De samenleving is constant in ontwikkeling en het Digi-Taalhuis zal altijd blijven meebewegen. Met evenveel inzet, daadkracht, liefde en passie als altijd.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	1
Inhoudsopgave.....	2
Beleidskaders.....	3
• Landelijke ontwikkelingen	
• Gemeentelijke opdracht	
• Lokaal Bibliotheekbeleid	
Een leven lang leren, basisvaardigheden en digitale inclusie.....	5
• Medewerkers en vrijwilligers	
• Collectie	
• Taalhuis- en IDO spreekuren	
• Netwerk	
Programmering Taal.....	10
• Taalcursus Nederlands	
• Taalbijeenkomsten gericht op beter leren lezen en schrijven	
• Zomerschool	
• Taalcoaching	
• Taalbijeenkomsten voor laagtaalvaardige ouders	
• NT1-projecten	
• Impactmonitoring Qwasp	
• Ambities voor het jaar 2024	
Programmering Digitaal.....	16
• Klik&Tik en Digisterker	
• Digitale basisvaardigheden	
• Ambities voor het jaar 2024	
Educatie, leesbevordering en leesplezier.....	18
• De VoorleesExpress-methodiek	
• Medewerkers en vrijwilligers	
• Collectie	
• Netwerk	
• Ambities voor het jaar 2024	
Factsheet.....	20

Landelijke ontwikkelingen

Een geletterde samenleving, participatie in de informatiesamenleving en een leven lang ontwikkelen. Dat zijn de drie maatschappelijke opgaven uit het Bibliotheekconvenant 2020-2023. Het Bibliotheekconvenant is opgesteld na de evaluatie in 2019 van de Wet stelsel openbare Bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Deze drie maatschappelijke opgaven zijn allen van groot belang voor het Digi-Taalhuis.

Op dit moment hebben ongeveer 2.5 miljoen mensen in Nederland moeite met de taal, rekenen en het gebruiken van een computer of smartphone. Een gebrek aan basisvaardigheden kan grote gevolgen hebben.

Zo hebben mensen die niet goed kunnen lezen en schrijven vaak problemen met hun gezondheid. Ze bezoeken vaker de huisarts en worden vaker opgenomen in het ziekenhuis. Ook ligt de productiviteit van werkende laaggeletterden lager. Dit kan bijvoorbeeld komen doordat er een computer gebruikt moet worden bij de werkzaamheden. In veel gevallen heeft dit tot gevolg dat het inkomen van een laaggeletterde lager ligt dan gemiddeld.

Daarnaast heeft bijna de helft van de laaggeletterden helemaal geen werk. Sollicitatiebrieven schrijven is lastig, waardoor ze moeilijk aan een baan komen. Doordat ouders die moeite hebben met taal hun kinderen niet goed kunnen voorlezen en minder goed kunnen helpen met huiswerk, wordt het probleem in stand gehouden. Kinderen die opgroeien in een taalarme omgeving starten met een achterstand als ze naar school gaan. Die achterstand is moeilijk in te halen. Naast de persoonlijke problemen die een laaggeletterde dagelijks ervaart, kost laaggeletterdheid de samenleving bijna €1 miljard per jaar.

Gemeentelijke opdracht

De gemeenten hebben de regie gekregen als het gaat om de aanpak van laaggeletterdheid. Zij hebben in een gezamenlijke opdracht aan de Bibliotheek en in het document 'Leidraad en rol van Taalhuis en Bibliotheek in de aanpak laaggeletterdheid' opgenomen wat zij van de Bibliotheek en het Taalhuis verwachten.

Daarnaast is er een 'Regioplan Bevordering Basisvaardigheden regio Midden-Holland'. Basis voor de doelen in dit plan is het Bestuursakkoord 'Samen aan de slag voor een vaardig Nederland 2020 tot en met 2024', waarin is vastgelegd dat elke regio uiterlijk eind 2020 een regionaal programma laaggeletterdheid heeft opgesteld waarin wordt beschreven hoe de doelstellingen moeten worden gerealiseerd. Gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft, vooruitlopend op het regioplan, een eigen plan voor de aanpak van laaggeletterdheid in de gemeente geschreven. De drie gemeenten benoemen in hun visies de basisvaardigheden niet als doel op zich, dat betekent niet dat het ontwikkelen van de basisvaardigheden van inwoners niet kan worden ingezet als middel tot het bereiken van doelen die in het gemeentelijk beleid wel worden gesteld.

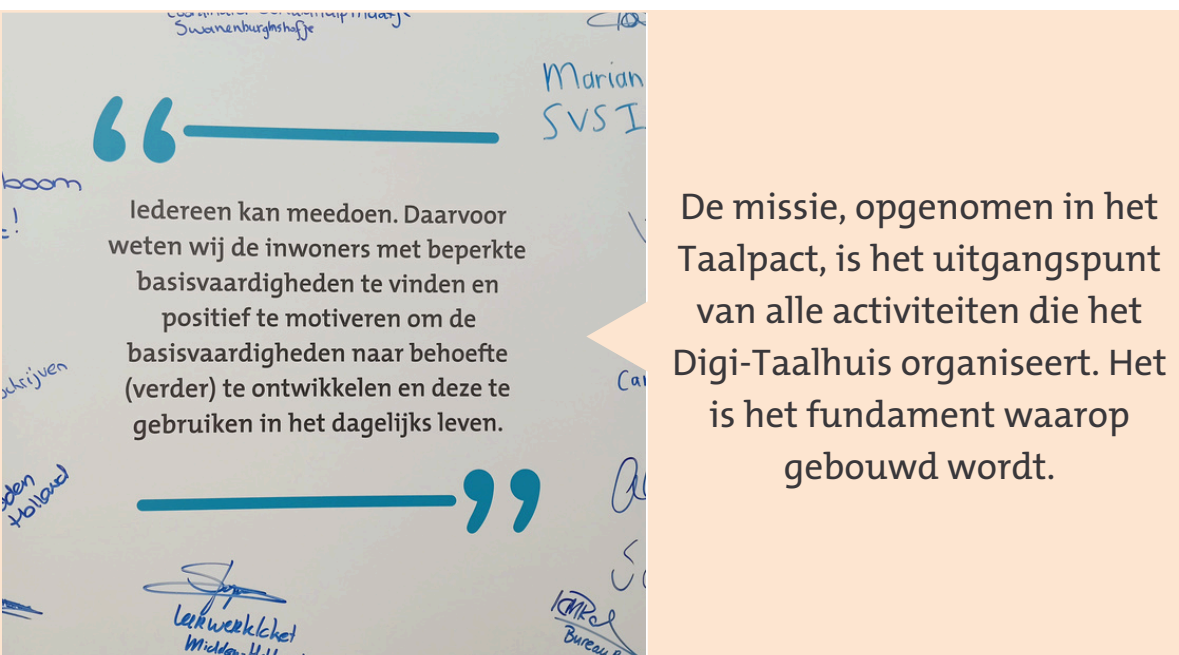
Bij het bereiken van een meer inclusieve samenleving, waarin iedereen gelijke kansen heeft en ieder individu mee kan doen, is het belang van het voldoende beheersen van de Nederlandse taal zeer groot. In een inclusieve samenleving is aandacht voor ontwikkeling en participatie, op lokaal niveau en zo dichtbij mogelijk. Om dit te bereiken trekken de overheid en diverse organisaties samen op als het gaat om onderwerpen als arbeidsparticipatie, gezondheidsvaardigheden en de gezinsaanpak. Ook vrijwilligers hebben een belangrijke rol. Daarom moet er goed gebruik gemaakt worden van lokale contacten en netwerken. Daar zit de kracht van het Digi-Taalhuis, in het netwerk en verbinden van organisaties.

Lokaal Bibliotheekbeleid

‘De Bibliotheek is dé plek voor persoonlijke ontwikkeling, het onderhouden van basisvaardigheden, ontmoeting en leesplezier.’ – Visie de Bibliotheek De Groene Venen

‘De Bibliotheek stimuleert (digi)taalvaardigheid en draagt bij aan de preventie van laaggeletterdheid. Zij bevordert met haar basiscollectie het leesplezier. Samen met haar lokale partners vormt de Bibliotheek een inspirerende ontmoetingsplek waar (educatie) activiteiten plaatsvinden ter ondersteuning van de ontwikkeling van basisvaardigheden van jeugd (0-13 jaar) en kwetsbare burgers.’ – Missie de Bibliotheek De Groene Venen

Vanzelfsprekend zijn deze visie en missie de leidraad voor alles wat het Digi-Taalhuis van de Bibliotheek De Groene Venen uitvoert.

“Iedereen kan meedoen. Daarvoor weten wij de inwoners met beperkte basisvaardigheden te vinden en positief te motiveren om de basisvaardigheden naar behoefte (verder) te ontwikkelen en deze te gebruiken in het dagelijks leven.”

De missie, opgenomen in het Taalpact, is het uitgangspunt van alle activiteiten die het Digi-Taalhuis organiseert. Het is het fundament waarop gebouwd wordt.

Een leven lang leren, basisvaardigheden en digitale inclusie

- Medewerkers en vrijwilligers

Het Digi-Taalteam bestond in het jaar 2023 uit zeven medewerkers, aangestuurd door een lid van het Managementteam. Met deze zes medewerkers had het Digi-Taalhuis expertise op het gebied van de doelgroep NT1 en de doelgroep NT2, digitale basisvaardigheden, didactiek, netwerkbeheer, marketing en communicatie en planning en organisatie. Er heeft een aantal personele wisselingen plaatsgevonden, dit heeft geen invloed gehad op de aanwezige expertise.

Daarnaast zou het taalonderwijs van de Bibliotheek niet kunnen bestaan zonder alle vrijwilligers die bereid zijn op structurele basis met de cursisten aan de slag te gaan. Elke week weer zetten groepsdocenten, één-op-één taalcoaches, begeleiders van taalcafés of breicafés zich in om de cursisten te helpen. Om deze vrijwilligers nog beter te kunnen ondersteunen, heeft er dit jaar een pilot plaatsgevonden met maandelijkse vrijwilligersbijeenkomsten. De bijeenkomsten rouleerden van de grote locaties en van doel: een koffiemoment voor uitwisseling, gezamenlijk lunchen en een inhoudelijke workshop.

Los van het feit dat dit erg gezellige bijeenkomsten waren, hadden vrijwilligers de mogelijkheid om hun ervaringen uit te wisselen en elkaar waardevolle tips te geven. Veel vrijwilligers gaven aan dat het zeker van toegevoegde waarde was om zo nu en dan een paar gezichten te zien van mensen in vergelijkbare trajecten. Ook de workshops waren een groot succes en stemden de vrijwilligers enthousiast om meer te leren. De workshops die gegeven zijn dit jaar zijn als volgt: workshop 'NT2 in één uur', lezen en schrijven; workshop 'positief feedback geven'; workshop 'actieve werkvormen' en workshop 'taalcoaching op de iPad'. Ons doel is dan ook om dit verder uit te breiden tot drie vrijwilligersbijeenkomsten per maand, één op alle leslocaties.

Alle taalvrijwilligers van de Bibliotheek zijn in het bezit van een VOG en in het bezit van het certificaat dat ze ontvangen hebben na het volgende van de 'Basistraining Taalvrijwilliger', ontwikkeld door Stichting Lezen en Schrijven. Op deze manier waarborgt de Bibliotheek de kwaliteit van het vrijwilligerswerk.

'Wat is toch fijn dat we met zo veel vrijwilligers kunnen werken aan een goede intergratie voor de nieuwkomers.'

~ Taalvrijwilliger
Waddinxveen

- **Collectie**

Een belangrijk onderdeel van het Digi-Taalhuis is de collectie voor cursisten en vrijwilligers. De collectievorming is onderdeel van de algemene collectievorming van de Bibliotheek en bestaat uit ruim 1300 banden. Naast boeken bevat deze collectie ook taalspellen, cursusboeken en andere leermaterialen. De collectie is te vinden in het Taalhuismeubel in de vestigingen in Bodegraven, Nieuwerkerk aan den IJssel en Waddinxveen. Voor de vier kleine vestigingen is er een routecollectie beschikbaar. Hierdoor is er ook in de kleine kernen altijd studiemateriaal beschikbaar. Zowel cursisten als vrijwilligers krijgen, zolang ze actief zijn voor de Bibliotheek, kosteloos een Bibliotheekabonnement aangeboden. Op deze manier kan er gratis gebruik gemaakt worden van de collectie van het Taalhuis. Taalcursisten vragen vaak naar oefenmateriaal en worden in keuzes tussen verschillende methoden ondersteund door de NT2-docent.

- **Taalhuis- en IDO spreekuren**

In het jaar 2023 heeft er een uitbreiding plaatsgevonden van de Taalhuis en IDO-sprekuren. Naast de spreekuren in deze grote vestigingen vinden er nu ook wekelijkse spreekuren plaats in de kleine vestigingen of op locatie, de zogenoemde pop-up spreekuren. Tijdens het spreekuur vindt er een eerste intake plaats. De focus tijdens dit eerste gesprek ligt op het warm welkom heten in de Bibliotheek. De drempel om het spreekuur te bezoeken, blijkt soms groot te zijn en het is van cruciaal belang dat de bezoeker zich gezien en gehoord voelt. De hulpvraag wordt geïnventariseerd en contactgegevens worden genoteerd. Binnen een week neemt een medewerker van het Digi-Taalhuis contact op voor een uitgebreide tweede intake. De hulpvraag wordt uitgediept en de medewerker voorziet in advies en een doorverwijzing naar het juiste aanbod, zowel intern aanbod als extern aanbod.

De spreekuren van het Digi-Taalhuis fungeren op deze manier als een wegwijzer om de inwoners van de gemeente zo snel en zorgvuldig mogelijk de juiste weg te wijzen.

Daarnaast is er in het jaar 2023 gebruik gemaakt van de zogenoemde pop-up spreekuren. Dit zijn dezelfde spreekuren, alleen dan uitgevoerd op een externe locatie. Zo er is een pop-up spreekuur in het Anne Frankcentrum in Waddinxveen en in Rijngaarde in Bodegraven. Het plan is om deze pop-up spreekuren in het jaar 2024 verder uit te rollen.

‘Jullie doen ook altijd zo veel voor mij tijdens het spreekuur, daarom hier voor jullie wat lekkers.’

~ Bezoeker spreekuur
Bodegraven

- Network

In het jaar 2023 is de uitbreiding van het netwerk van het Digi-Taalhuis een belangrijke prioriteit geweest. Een belangrijke pijler hierin is de training ‘Herkennen & Doorverwijzen’. Door deze training uit te voeren, zowel bij nieuwe als bij bestaande netwerkpartners, wordt er meer inzicht in de problematiek gecreëerd. Met als gevolg dat er binnen de organisatie van de betreffende netwerkpartner meer draagvlak zichtbaar is.

Daarnaast is er meer tijd geïnvesteerd in contactleggen met de gezondheidszorg in de gemeenten binnen het werkgebied. Er zijn afspraken geweest met de coöperatie van zeventig huisartsen in de regio Midden-Holland (Mediis) en was de Bibliotheek aanwezig bij het huisartsencongres van Mediis, waar mooie, nieuwe contacten zijn opgedaan. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met diverse huisartsen en praktijkondersteuners (POH). Concrete afspraken zijn er nog niet gemaakt, maar het is goed om te zien dat er bewustwording ontstaat. Het draagvlak is smal, aan ons de taak om dit te verbreden.

Op de volgende pagina is hiervan een overzicht te vinden.

‘Dit soort bijeenkomsten zijn fantastisch! Het is van grote meerwaarde als we elkaar als organisaties beter kunnen vinden.’

~ Bezoeker netwerkbijeenkomst Waddinxveen

Samenwerkingspartner	Ondernomen acties
Woonpartners	Training 'Herkennen & Doorverwijzen' gegeven Afspraak in 2024 over camouflagetrainingen
Huisartsenpraktijken Zevenhuizen	Kennis gemaakt en telefonisch contact over plan van aanpak in 2024
POH's Reeuwijk	Kennis gemaakt en afspraak in januari 2024 over plan van aanpak
POH's en huisartsen Waddinxveen	Themamiddag Patiëntenplatform georganiseerd Na evaluatie in 2024 nogmaals een themamiddag
Samen Gezond Bodegraven	Presentatie digitale basisvaardigheden voor het bestuur, leden en overige partners Plan van aanpak voor project 'Voel je goed'
Palet Welzijn	Training 'Herkennen & Doorverwijzen' gegeven Presentatie in het Anne Frank-centrum, onder de noemer 'Koffie met advies'
Ferm Werk	Kennis gemaakt en afspraken gemaakt over het gebruik van de Taalmeter In 2024 zal dit geëvalueerd worden
Sociaal Team Waddinxveen	Training 'Herkennen & Doorverwijzen' gegeven Plan van aanpak 'Taalmeterdag'
Gemeente Waddinxveen afdeling duurzaamheid	Training 'Herkennen & Doorverwijzen' gegeven Communicatie gecontroleerd op eenvoudig taalgebruik
Gemeente Waddinxveen Gemeentewerf	Contact over laaggeletterdheid onder het personeel
Cyclus	Training 'Herkennen & Doorverwijzen' gegeven Inplannen van intakegesprekken met het personeel
Care for Family	Training 'Herkennen & Doorverwijzen' gegeven De cursus 'Grip op geld' georganiseerd
Stichting ZO!	Kennis gemaakt en afgesproken in 2024 gezamenlijk de cursus 'Grip op geld' te organiseren
WadWijzer	Gezamenlijk spreekuur met de Formulierenbrigade Plan van aanpak voor het organiseren van de cursus 'Grip op geld'

Het was de ambitie om in 2023 samen met de netwerkpartners het Taalpact te ondertekenen. Door diverse omstandigheden is het niet gelukt deze ambitie te verwezenlijken. Er is ervoor gekozen om eerst het netwerk te verstevigen, met daarbij de concrete afspraak dat op 10 oktober 2024 het Taalpact ondertekend zal worden tijdens de overkoepelende netwerkbijeenkomst.

In het jaar 2023 zijn er twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor alle netwerkpartners in het werkgebied, in het voorjaar in Waddinxveen en in het najaar in Bodegraven. De opkomst voor beide netwerkbijeenkomsten was goed, met hierbij wat extra aandacht voor de bijeenkomst in september. Met de grote opkomst en het interessante onderwerp, namelijk het groeimodel, geïntroduceerd door Stichting Lezen & Schrijven wordt er tevreden terug gekeken op deze bijeenkomst.

De interesse voor de georganiseerde netwerkbijeenkomsten was dusdanig groot dat ervoor is gekozen deze in 2024 verder uit te breiden met drie netwerkbijeenkomsten per gemeente en één overkoepelende netwerkbijeenkomst. Met deze vier al ingeplande netwerkbijeenkomsten wordt het netwerk weer verder uitgebreid en verstevigd.

Vanaf het begin van 2023 ontvangen alle netwerkpartners een digitale nieuwsbrief. Deze verschijnt één keer per kwartaal en bevat informatie over de activiteiten die de Bibliotheek organiseert en actuele trends op het gebied van taal- en digitale vaardigheden.

De Bibliotheek De Groene Venen heeft zich aangesloten bij het regioplan bevordering basisvaardigheden regio Midden Holland. In het jaar 2023 zijn in dit kader meer bedrijven binnen het werkgebied bezocht. Het project heeft een behoorlijke tijdsinvestering gevraagd, waar naar verwachting in het jaar 2024 de vruchten van geplukt zullen worden, in de vorm van de organisatie van diverse trainingen voor medewerkers van bedrijven. Het gaat hierbij om zowel NT1'ers als NT2'ers.

In samenwerking met de Gemeente Waddinxveen werkt de Bibliotheek mee aan het project Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid. De Bibliotheek heeft hierin op eigen initiatief doorgepakt met dit project, waarbij meerdere activiteiten zijn georganiseerd voor voorschoolse opvang organisaties. Er is ook besloten om in het jaar 2024 verder te gaan met de Gezinsaanpak binnen de gehele organisatie en het gehele werkgebied. De Bibliotheek wordt hierbij ondersteund door ProBiblio.

In het jaar 2024 wordt het aantal netwerkpartners uitgebreid en worden er nog meer afspraken gemaakt met huidige netwerkpartners. Dit zal ertoe leiden dat in oktober het Taalpact ondertekend wordt. Tevens wordt er in het jaar 2024 nog meer tijd geïnvesteerd in de gezondheidszorg en de gezinsaanpak.

Programmering Taal

- Taalcursus Nederlands

In het jaar 2023 stegen de aantallen voor de taalcursussen gestaag door. De aanleiding hiervoor is de veilige sfeer binnen de vestigingen en de positieve aandacht die cursisten krijgen van de uitvoerende taalvrijwilligers. Zowel de cursisten als de vrijwilligers waren erg te spreken over de lessen en de onderwerpen.

Alle nieuwe taalcursisten zijn ingedeeld in een lesgroep op niveau in de vestiging van de betreffende woonplaats. Hoewel er veel verloop was, doordat sommige cursisten in afwachting van de start van een taalschool maar tijdelijk aansloten bij de cursus, zijn de groepen tot een mooie vaste kern gegroeid. Ook keerden oude cursisten van jaren geleden weer terug naar de Bibliotheek.

De groeiende aantallen brachten ook een uitdaging met zich mee. Zo waren er wat complicaties rond het vinden van geschikte lesruimtes. Met veel creativiteit en vooral flexibiliteit is het toch elke week weer gelukt om alle groepen een mooie plek te geven.

Ook in het jaar 2023 is weer gebleken dat één van de grootste winsten van de groepslessen is dat cursisten uit een aantal groepen onderling contact hebben, buiten de lesmoment om, om ook op die manier samen te kunnen oefenen met de Nederlandse taal.

Daarnaast stond het jaar 2023 in het teken van de vernieuwing van het lesmateriaal. Er zijn een aantal nieuwe handvatten uitgetest om de groepslessen mee vorm te geven. Zo is er bijvoorbeeld gebruik gemaakt van de actualiteitenvideo's van Nieuws van de Week speciaal voor minder taalvaardige sprekers. Daarnaast is er een nieuwe niveautoets gemaakt voor het hoogste niveau cursisten om te zien welk materiaal ze het beste aangereikt kunnen krijgen.

Buiten de jaarlijkse kerst- en sinterklaasviering met bijbehorende festiviteiten, is er nog een activiteit die zeker uitgelicht moet worden: op de leslocaties is er net voor de zomerstop een taalwandeling georganiseerd. Docenten en cursisten gingen samen op pad en oefenden al wandelend met de Nederlandse taal, bijvoorbeeld door dingen in de omgeving aan te wijzen en hier mooie zinnen mee te maken. Het was een leerzame manier om met de lessen een keer buiten de klaslokalen te treden en de reacties waren zeer positief!

‘Jullie hebben deze activiteit niet nodig om te leren, maar wij wel! Dus we zijn dankbaar jullie. We leerden samen, we lachten samen, dus we zijn blij.’

~ Taalcursist
Nieuwerkerk aan den IJssel

- Taalbijeenkomsten gericht op beter leren lezen en schrijven

De diverse bijeenkomsten gericht op het beter leren en spreken van de Nederlandse taal hebben ook in het jaar 2023 weer hun doorgang gevonden.

Zowel in de vestiging in Nieuwerkerk aan den IJssel als Waddinxveen vindt twee keer per maand het Taalcafé plaats. Onder het genot van een kopje koffie of thee wordt er geoefend met spreekvaardigheid. Op laagdrempelige wijze wordt er gepraat over dagelijkse dingen als winkelen, kleding, koningsdag en Sinterklaas. Een hoogtepunt van het Taalcafé was toen de wijkagent op bezoek kwam om iets te vertellen over hoe de politie in Nederland werkt en met name om de veelvuldige vragen van cursisten te beantwoorden. Het aantal bezoekers aan het Taalcafé groeide langzaam, er konden zelfs groepjes worden gemaakt om de cursisten zo veel mogelijk spreektijd te geven.

Wat de deelnemersaantallen positief heeft beïnvloed, is de wisseling van dagdeel die heeft plaatsgevonden. Nu het Taalcafé in de avond plaatsvindt, trekt de activiteit meer deelnemers. De stijgende aantallen zijn eveneens te danken aan doorverwijzingen vanuit netwerkpartners. De ambitie is om deze groei door te zetten in het nieuwe jaar.

Daarnaast vindt er in de vestiging in Nieuwerkerk aan den IJssel elke week de Leeskring plaats. De focus tijdens de leeskring ligt op het verbeteren van de leesvaardigheid van de taalcursisten. Dit wordt gedaan aan de hand van korte verhalen en teksten uit de actualiteit.

Tot slot vindt op initiatief van één van de taalcursisten één keer per maand het Breicafé plaats in de Bibliotheek in Nieuwerkerk aan den IJssel. Tijdens dit Breicafé worden er diverse vaardigheden geoefend. Zo lezen ze met elkaar patronen, wat bijdraagt aan de verbetering van de leesvaardigheid van de cursisten. Daarnaast wordt er ook heel veel met elkaar gesproken, ter verbetering van de spreekvaardigheid.

‘Wat ik hier leer is zo belangrijk, bedankt!’

~ Bezoeker Breicafé
Nieuwerkerk aan den IJssel

- Zomerschool

Tijdens de zomervakantie was er een nieuwe editie van de zomerschool in Bodegraven, Waddinxveen en Nieuwerkerk. Vier weken lang werd er op informele wijze geoefend met de Nederlandse taal, om het wegzakken van vaardigheden te voorkomen en ook om met plezier de zomerstop door te komen. In het jaar 2023 stond er een belangrijk thema centraal: culturele verschillen. De taalcursisten keken samen in vier delen een film omtrent dit thema en praatten honderduit over hoe het is om je thuiscultuur en je nieuwe cultuur met elkaar in balans te brengen. Het was prachtig om te zien hoe de zomerschoolbezoekers hun ei kwijt konden over dit onderwerp, en de herkenning in elkaars gezichten te zien. Zoals vorige edities was een gedeelte van de les klassikaal en een gedeelte apart in groepjes op niveau.

- Taalcoaching

Naast de groepsbijeenkomsten die de Bibliotheek organiseert, is de taalcoaching ook een belangrijk onderdeel van het aanbod. Taalkoppels spreken één jaar lang met elkaar af voor een keer per week. Tijdens dit uur gaan ze aan de slag met de specifieke hulpvraag van de cursist. Dit kan van alles zijn, van cursisten die extra ondersteuning nodig hebben bij de inburgering tot cursisten die al ingeburgerd zijn, maar zich nog verder willen ontwikkelen. Taalcoaching is daarbij een effectief hulpmiddel, omdat de cursist doelgericht kan oefenen met waar hij of zij het meeste moeite mee heeft. De medewerkers van het Digi-Taalhuis maken de koppelingen, evalueren na een half jaar en voorzien de koppels van gepast materiaal gedurende het traject.

De vraag naar taalcoaching is in het hele werkgebied ontzettend groot. Om aan deze vraag te kunnen voldoen, heeft het werven van nieuwe taalvrijwilligers constant de aandacht.

‘Door de gesprekken met mijn taalcoach durf ik meer met anderen mensen te praten. Ik ben heel blij.’

~ Taalcursist
Waddinxveen

- **Taalbijeenkomsten voor laagtaalvaardige ouders**

Het project 'Voor jou en je kind!' heeft als doel om ouderbetrokkenheid van laagtaalvaardige ouders te vergroten. Iedereen is hierbij welkom: ouders met Nederlands als moedertaal én ouders met een andere culturele achtergrond. Getrainde taalvrijwilligers werken met de ouders aan het vergroten van hun taalvaardigheden.

Er wordt thematisch gewerkt, waarbij gebruik gemaakt wordt van de Succes!-boekjes, ontwikkeld door Stichting Lezen en Schrijven. Elk boekje van deze serie is gewijd aan een kind- en schoolgerelateerd onderwerp. 'Voor jou en je kind!' is een traject van tien weken, dat twee keer per jaar wordt uitgevoerd.

In het jaar 2023 is dit project uitgevoerd op twee basisscholen in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, twee basisscholen in de gemeente Waddinxveen en één basisschool in de gemeente Zuidplas. De lesgroepen bestaan tot op heden enkel uit cursisten met een andere culturele achtergrond.

- **NT1-projecten**

Om de NT1-doelgroep te bereiken, is de medewerking van netwerkpartners hard nodig. Daarom is er in het jaar 2023 veel aandacht geweest voor het intensiveren van de contacten in het netwerk. Dit is mede gedaan door het organiseren van de training 'Herkennen & Doorverwijzen'. Deze heeft in totaal tien keer plaatsgevonden, voor diverse netwerkpartners. Alles begint met bewustwording. In het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid heeft iedereen die achter de voordeur komt of in contact staat met de doelgroep een ontzettend belangrijke rol in het signaleren van beperkte basisvaardigheden.

In gemeente Waddinxveen is in samenwerking met Schuldhulpmaatje de cursus 'Grip op Geld' georganiseerd bij Care for family. Door het lage aantal aanmeldingen is deze cursus geannuleerd en doorgeschoven naar het voorjaar van 2024. Om te zorgen voor meer aanmeldingen zal er dan ook worden samengewerkt met team WadWijzer.

Daarnaast is er contact gelegd met peuterspeelzalen in de gemeente Waddinxveen die een groot aantal kinderen met een VVE-indicatie hebben. Er is gesproken over het verzorgen van een aantal bijeenkomsten voor laagtaalvaardige ouders. In het jaar 2024 zal hier een vervolg aan worden gegeven. Met het plan dit ook uit te rollen naar de andere gemeenten in het werkgebied.

In Waddinxveen hebben twee NT1-cursisten een individueel taaltraject gevolgd.

In gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft in het jaar 2023 de 'Opfriscursus Grammatica' plaatsgevonden. Dit is een camouflagecursus met als doel om inwoners van de gemeente op een laagdrempelige manier bezig te laten zijn met hun taalvaardigheden. Hier hebben twee cursisten aan meegedaan.

In gemeente Bodegraven-Reeuwijk hebben drie NT1-cursisten een individueel traject doorlopen, waarmee ze in 2024 zeker door zullen gaan. Feit blijft dat de hulpvragen van een NT1-leerder zo uiteenlopend zijn, dat zij niet in groepsverband begeleid worden.

In gemeente Zuidplas, dorpskern Moordrecht, worden de bezoekers van zorgboerderij 'De Bovenstee' wekelijks geholpen met lezen. Twee vrijwilligers zijn elke week een middag aanwezig. Zij helpen de bezoekers individueel met het maken van leeskilometers. Voor de bezoekers is dit moment niet meer weg te denken en het zorgt voor veel voldoening om hun blijdschap te zien als er weer een gelezen boek aan de collectie wordt toegevoegd.

In samenwerking met Stichting ZO! is er in 2023 een plan gemaakt voor het organiseren van een geldcursus. De budgetmaatjes worden hier ook bij betrokken, mede door uit te nodigen voor de cursus 'Herkennen & Doorverwijzen'. Er bestaat een duidelijk verband tussen het hebben van financiële problemen en het hebben van onvoldoende basisvaardigheden. Daarom is het van groot belang dat ook deze cursist gevonden en geholpen worden.

In gemeente Zuidplas hebben twee NT1-cursisten een individueel traject gevolgd.

- **Impactmonitoring Qwasp**

Het registreren van de deelnemers aan (digi-) taalactiviteiten is altijd van groot belang geweest. Het weten van aantallen is een belangrijke graadmeter voor het succes van de georganiseerde cursussen. Wat daarnaast ook steeds belangrijker wordt, is wat de cursussen daadwerkelijk voor mensen betekenen. Om hier meer informatie over te krijgen, is door een aantal cursisten in het voorjaar van 2023 de Monitor Educatietrajecten regio Midden-Holland ingevuld. Dit is een onderdeel van de Nederlandse Monitor Volwasseneducatie, ontwikkeld door prof. Dr. M. de Greeff.

In de maand juli van het jaar 2023 zijn hiervan de resultaten bekend geworden. De impact van leertrajecten voor volwassene in de regio Midden-Holland is groot. Uit de monitor is gebleken dat een groot aantal deelnemers een betere plek in de samenleving heeft gekregen, mede dankzij deelname aan een van de trajecten van de Bibliotheek. Uit de meting wordt duidelijk dat:

- Circa 65% van de deelnemers een betere taalbeheersing krijgt;
- Circa 50% van de deelnemers een betere plek in de samenleving krijgt;
- Circa 30% van de deelnemers een betere arbeidsmarktpositie krijgt.

In vergelijking met de resultaten van het landelijke onderzoek is dit een bovengemiddeld resultaat. Hieruit blijkt dat de investering die wordt gedaan in volwasseneneducatie er daadwerkelijk voor zorgt dat de inwoners in de regio Midden-Holland een betere plek in de samenleving hebben. Samenvattend ervaren de deelnemers beter te zijn gaan functioneren op verschillende levensdomeinen na deelname aan één of meerdere trajecten van de Bibliotheek.

- **Ambities voor het jaar 2024**

Het jaar 2023 is een goed jaar geweest voor het Digi-Taalhuis, een jaar waar tevreden op wordt terug gekeken. Maar uiteraard wordt er ook vooruit gekeken naar het jaar 2024.

Allereerst blijft de doelgroep NT1 een aandachtspunt, waar veel tijd in geïnvesteerd zal worden. Het gaat hierbij vooral om partners bewust te maken van de problemen die lage basisvaardigheden met zich meebrengen. Draagvlak creëren bij bestaande en nieuwe samenwerkingspartners in de diverse domeinen als de zorg, het onderwijs en werkgevers is hierbij van groot belang. Een belangrijke stap hierin is de organisatie van een Taalmeterdag. Dit wordt gedaan in samenwerking met de gemeente om werkzoekenden de mogelijkheid te geven om hun basisvaardigheden verder te ontwikkelen. Hierdoor vergroten zij hun kansen op de arbeidsmarkt.

Een belangrijke partner in het vinden en bereiken van de NT1-doelgroep is het onderwijs. In 2024 worden de contacten met de basisscholen geïntensiveerd, bijvoorbeeld door de training 'Herkennen & Doorverwijzen' aan het onderwijzende personeel te geven. Op die manier kunnen leerkrachten de beoogde ouders naar het aanbod van de Bibliotheek toeleiden. Het aantal scholen waarop dit project nu wordt gedraaid, wordt in 2024 uitgebreid. Tevens gaan er op peuterspeelzalen ook ouderbijeenkomsten georganiseerd worden. Door ouders van hele jonge kinderen erbij te betrekken, wordt de cirkel van laaggeletterdheid doorbroken. Dit past ontzettend goed in de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid.

Daarbij wordt de NT2-doelgroep natuurlijk niet uit het oog verloren. De taalactiviteiten zoals deze in het jaar 2023 hebben gelopen, lopen in het jaar 2024 onverminderd door. Om het zelfvertrouwen van de vergevorderde taalcursisten te vergroten, is het plan om hen te gaan inzetten als taalcoach voor de cursisten die wat meer moeite hebben met de Nederlandse taal. Een plan van aanpak moet hiervoor nog worden geschreven.

‘Ik weet nu hoe ik met de juf kan praten.’

~ Deelnemer Voor jou en je kind!
Bodegraven

Programmering Digitaal

- Klik & Tik en Digisterker

De basiskennis van de computer vanaf de eerste klik blijft ontzettend belangrijk. Een gedeelte van de doelgroep bleef wat langer buiten beeld, omdat zij het te moeilijk vonden of omdat zij iemand in hun omgeving hadden die het voor hen regelde. Ook deze mensen komen uiteindelijk toch naar de cursus. Zij willen het zelf ook leren. Hiermee wordt hun zelfredzaamheid vergroot; een belangrijk doel!

Bij 'Klik&Tik - de Basis' leren zij de computer kennen, oefenen met het gebruiken van de muis en krijgen stap voor stap meer vertrouwen en plezier in het werken met de computer. Logischerwijs gaan zij dan door naar de vervolgcursus 'Klik&Tik - Het Internet Op'. De deelnemers leren tijdens deze cursus dat er niets vervelends gebeurt als je goed geleerd hebt hoe je veilig het internet kan betreden en verkennen, hoe je daar nodige informatie kan vinden zonder dat je gegevens hoeft te delen. Daarna gaan zij vaak door met de cursus 'Klik&Tik - Samen op 't Web'. Daar leren zij anderen spreken via internet en interesses en foto's te delen. Zo zijn zij daarna klaar om met de cursus basisvaardigheden van Windows met een klein stukje DigiD mee te doen. Deze cursussen worden telkens weer aangepast naar de nieuwste theorie en praktijk binnen de digitale wereld. Deze cursus spreekt de cursisten meer aan dan alleen een cursus Digisterker. Een gedeelte van onze doelgroep heeft rondom de DigiD zaken alles uithanden gegeven aan iemand in hun directe omgeving. De almaar toenemende berichtgevingen rondom frauduleuze zaken en oplichting rondom het gebruik van de DigiD ondermijnt het vertrouwen van deze doelgroep om zelfstandig aan de slag te gaan. Met de cursus Windows (de basis) aangevuld met onderdelen naar keuze uit het Digisterker aanbod/ krijgen de cursisten weer zelfvertrouwen en dus een basis om mee te doen in onze digitale maatschappij.

Het werven van voldoende cursisten blijft een uitdaging. De gebruikelijke kanalen als de digitale nieuwsbrief, sociale media en de website, worden door de doelgroep juist niet gebruikt. De halfjaarlijkse advertentie die wordt opgenomen in de lokale huis-aan-huis bladen, lijkt een positief effect te hebben. In het jaar 2024 wordt dit verder uitgebouwd.

'Jan heeft zowaar weer een paar sprongetjes voorwaarts gemaakt. Het gaat moeizaam, maar hij heeft er plezier in en is er trots op en daar gaat het om, toch?'

~ Digitale vrijwilliger
Nieuwerkerk aan den IJssel

- Digitale basisvaardigheden

Ook in het jaar 2023 was het een uitdaging om de georganiseerde cursussen op gebied van de digitale basisvaardigheden vol te krijgen. Een duidelijke oorzaak wordt hiervoor, ook door collega-bibliotheken, niet gevonden. Wat duidelijk is, is dat het een uitdaging is om de doelgroep te bereiken. Vaak is er sprake van hulp van buitenaf, uit bijvoorbeeld de familie- of vriendkring. Daarnaast blijft het een uitdaging om aanbod te ontwikkelen dat aansluit bij de behoefte van de doelgroep. Onder dit aanbod vallen bijvoorbeeld de cursus Smartphone , WhatsApp en het beheren en bewerken van foto's op de smartphone. Ook is er gestart met de cursus veilig wachtwoord gebruik en veilig internetten.

Ook blijft de cursus 'Creatief met je computer' onderdeel van het aanbod van de Bibliotheek. Deze cursus gaat vooral over het gebruik van de computer voor recreatieve doeleinden. Denk hierbij aan foto bewerken, het gebruik van Paint, het creatieve gebruik van Word en ga zo maar door. Gekoppeld aan het gebruik van een anonieme browser en het recreatief gebruik van onder andere Google. Deze cursus wordt op dit moment ontwikkeld.

- Ambities voor het jaar 2024

De ambitie voor 2024 is een nauwere samenwerking tussen de programmering digitaal en de programmering taal. Hier worden onder andere bij de taallessen NT1 en NT2 de Klik&Tik-cursussen uitgezet. Mensen met een andere taalachtergrond kunnen in eigen taal alles met de computer, maar leren dan bij de computercursus de Nederlandse taal van de digitale wereld. Zo ondervang je twee belangrijke leerprocessen in één cursus.

‘De computer bevat voor mij nog vele geheimen. De computercursus is voor mij een mogelijkheid om daar verandering in te brengen.’

~ Aanmelding computercursus Waddinxveen

Educatie, leesbevordering en leesplezier 0-13 jaar

- **De VoorleesExpress-methodiek**

De VoorleesExpress zet in op het verspreiden van taalplezier onder kinderen met een taalachterstand. Vrijwilligers komen gedurende een half jaar wekelijks bij gezinnen thuis met prentenboeken in alle talen en taalspelletjes. Zo ontdekken ouders hoe zij meer taal in huis kunnen brengen. En kinderen ontdekken op hun beurt wat taal voor hen kan doen. Leesplezier staat hierbij centraal. Kinderen krijgen door een voorleestraject meer zelfvertrouwen en vaak komt het leren, lezen en schrijven dan vanzelf. Hierdoor komen kinderen beter mee op de peutergroep of op school. Daarnaast hebben ook de ouders veel aan de wekelijkse bezoeken van de voorlezer aan hun gezin. Moeders gaan vooruit in de Nederlandse taal en de drempel naar taallessen wordt lager. Sinds januari 2016 wordt dit georganiseerd in Waddinxveen, sinds 2017 in de gemeente Zuidplas.

- **Medewerkers en vrijwilligers**

In de gemeenten Waddinxveen en Zuidplas zit een projectleider die het team van vrijwilligers begeleidt en het project aanstuurt en organiseert. In Waddinxveen bestaat het team uit zestien vrijwillige voorlezers.

In de Zuidplas is het team verdeeld over de verschillende kernen. In Nieuwerkerk zijn er 18 voorlezers actief. Daarnaast zijn hier twee vrijwillige coördinatoren die ieder een aantal voorlezers ondersteunen. In Moordrecht zijn er 7 voorlezers actief, die ook worden ondersteund door een vrijwillige coördinator. In Zevenhuizen zijn er ook 7 voorlezers actief, die door een vrijwillige coördinator worden ondersteund.

Voor de vrijwilligers wordt er twee keer per jaar een bijeenkomst georganiseerd waarbij er onderling ervaringen en tips kunnen worden uitgewisseld en er worden mensen uitgenodigd om deskundigheid te bevorderen.

- **Collectie**

In iedere vestiging van de Bibliotheek staat een kast met materialen voor de voorlezers om te gebruiken. Iedere voorlezer krijgt een speciale pas waarop het materiaal voor het gezin kan worden uitgeleend. Voor de voorlezers van de VoorleesExpress zijn er speciale tassen ontwikkeld. Hierin zit prentenboeken in meerdere talen met een bijbehorende knuffel en een spelletje dat aansluit op het boek. Voorlezers hebben zo verschillende mogelijkheden om met het kind met taal aan de slag te gaan.

‘Mijn dochter is zoveel vooruit gegaan met lezen door de VoorleesExpress! Ik zag haar iedere week groeien. Ze gaat de VoorleesExpress vrijwilliger echt missen!’

~ Moeder voorleesgezin
Nieuwerkerk aan den IJssel

- Netwerk

De toeleiders zijn logopedisten, medewerkers van het consultatiebureau, peutergroepen, kinderdagverblijven, scholen en Vluchtelingenwerk in de betreffende gemeente.

Wanneer een voorlezer beschikbaar is, koppelen de projectleiders hem of haar aan een gezin. Na afloop ontvangen de toeleiders een eindevaluatie van de voorlezer. Ook kunnen zij aangeven wat zij bij het kind terugzien. De meerderheid geeft hierbij aan dat het kind meer zelfvertrouwen heeft gekregen.

- Ambities voor het jaar 2024

In 2023 zijn er 41 voorleestrajecten afgerond. In 2024 wordt ernaar gestreefd om met de VoorleesExpress in meer dan 45 gezinnen taalplezier te brengen, daarbij onderzoekend hoe de VoorleesExpress nog meer opgenomen kan worden in de gezinsaanpak.

‘Ik had nooit gedacht dat mijn dochter van boeken zou gaan houden. Maar Janneke kwam elke week bij ons thuis om met mijn dochter boeken te lezen en erover te praten en hierdoor is ze echt veranderd. Soms is het zo stil en als ik dan ga kijken zit ze heel rustig op haar kamer in een boek te bladeren.’

~ Moeder voorleesgezin Waddinxveen

Factsheet Digi-Taalhuis

Aantal vrijwilligers Digi-Taalhuis

Ta Alvrijwilligers

Totaal: 120

- Bodegraven-Reeuwijk: 19
- Waddinxveen: 48
- Zuidplas: 53

Digitale vrijwilligers

Totaal: 23

- Bodegraven-Reeuwijk: 8
- Waddinxveen: 9
- Zuidplas: 6

VoorleesExpress vrijwilligers

Totaal: 50

- Waddinxveen: 16
- Zuidplas: 34

Aantal deelnemers programmering Digitaal

Klik & Tik

Totaal: 94

- Bodegraven-Reeuwijk: 41
- Waddinxveen: 31
- Zuidplas: 22

Digisterker

Totaal: 17

- Waddinxveen: 11
- Zuidplas: 6

Digitale basisvaardigheden

Totaal: 88

- Bodegraven-Reeuwijk: 38
- Waddinxveen: 31
- Zuidplas: 19

Aantal deelnemers programmering Taal

Taalcursus

Totaal: 220

- Bodegraven-Reeuwijk: 69
- Waddinxveen: 76
- Zuidplas: 75

NT1-projecten

Totaal: 21

- Bodegraven-Reeuwijk: 14
- Waddinxveen: 1
- Zuidplas: 6

Lezen & schrijven

Totaal: 72

- Bodegraven-Reeuwijk: 7
- Waddinxveen: 21
- Zuidplas: 44

Zomerschool

Totaal: 47

- Bodegraven-Reeuwijk: 7
- Waddinxveen: 30
- Zuidplas: 10

Laagtaalvaardige ouders

Totaal: 44

- Bodegraven-Reeuwijk: 12
- Waddinxveen: 16
- Zuidplas: 16

Training Herkennen & Doorverwijzen

Totaal: 98

- Waddinxveen: 69
- Zuidplas: 29

Taalcoaching

Totaal: 63

- Waddinxveen: 15
- Zuidplas: 48

Noodopvang

Totaal: 50

- Waddinxveen: 50

Aantallen Taalhuis- en IDO spreekuren

Intakes

Totaal: 321

- Bodegraven-Reeuwijk: 99
- Waddinxveen: 107
- Zuidplas: 115

Vragen

Totaal: 586

- Bodegraven-Reeuwijk: 130
- Waddinxveen: 328
- Zuidplas: 128